

Megmozdult az energetikai szakértelmiség

Az Energiapolitika 2000 Társulat állásfoglalása

Az MTA Energetikai Bizottságának a „Magyarország energiapolitikai tézisei 2006-2030” c. bizottsági javaslatról¹ közzétett állásfoglalása és a vezetékes energiaellátás vizsgálatára létrehozott, civil szakértőkből álló Kormány Bizottság minapi jelentése² arra utal, hogy a magyar energiapolitika ügyében — a kormányzat halogató magatartása ellenére — megmozdult az energetikai szakértelmiség. Nemcsak véleményt formál, hanem végre kormányzati kritikát is megfogalmaz. Egyre inkább kiderül, hogy az egyoldalú liberális megközelítés és az EU direktívákhoz való kritikátlan igazodási kényszer nem pótolja a tudományos háttérű, a társadalmi közjót szolgáló szakmai munkát.

Ismeretes, hogy a GKM hosszabb ideje foglalkozik a kormányzati energiapolitika kidolgozásával, sajnos mindeddig eredménytelenül. A Minisztérium honlapján 2004. januárjában jelent meg felhívás a társulatunk által 2000. óta szorgalmazott, „hosszú távra szóló magyar nemzeti energiapolitika” létrehozásában való közreműködésre. A munkát, a minisztérium megbízására, a GKI Energiakutató és Tanácsadó Kft. által készített, „Az új energiapolitikai koncepció alapkérdései (Az állam szerepe a liberalizált energiapiacra)” című tanulmány nyilvános közreadásával kezdték. Álláspontunk szerint ez a tanulmány nem volt alkalmas arra, hogy a célkitűzésüknek megfelelő energiapolitika kiinduló pontja legyen, ezért energiapolitikai javaslatainkat a tanulmánytól függetlenül állítottuk össze. [Bírálatunkat](#) (Liberális energiakoncepciótlanság), és [javaslatunkat](#) (A közösségi érdekű magyar energiapolitika lehetősége és néhány alapelve az uniós csatlakozás után) 2004. február 25-én, honlapunkon³ közzétettük és a Minisztériumnak is megküldtük. Javaslatainkra érdemi választ nem kaptunk.

A GKM újabb felkérésére 2005. június és 2006. március között az energetika egyes részterületeire 15 résztanulmány készült, amelyeket a Minisztérium honlapján folyamatosan közzétettek. Ezekre alapozva és egyéb dokumentumok figyelembevételével készítette el dr. Csom Gyula vezetésével egy szakértő bizottság 2006. folyamán a „Magyarország energiapolitikája 2006-2030” című tanulmányát, amely nem a GKM weblapján, hanem az MVM Közlemények 2006. novemberi különszámában⁴ jelent meg és vált hozzáférhetővé a szakmai és civil közvélemény számára. A folyóirat Felsmann Balázs szakállamtitkár következő hozzájárulásával közölte a tanulmányt: „A Gazdasági és Közlekedési Minisztérium hozzájárul a Bizottság véleményét tükröző, független szakértők által összeállított tanulmány közzétételéhez.” Ezzel az összefoglaló tanulmánnyal kapcsolatban a Minisztérium egyeztetést nem kezdeményezett.

Társulatunk — bár a fenti munkákba nem vonták be — energiapolitikai koncepcióját folyamatosan közzétette a szakmai nyilvánosságban. Tanulmányaink, így pl. [„A magyar energiapolitika alapjai”](#) c. 2005. december 12-i állásfoglalásunk, és a 7. Energiapolitikai Fórumon, 2006. február 14-én elhangzott [„Magyar energiapolitika – 2006”](#) c. előadás honlapunkon olvashatók. Örömmel állapítjuk meg, hogy a Csom Gyula vezette Bizottság összefoglaló tanulmánya már hivatkozik két dokumentumunkra.

Az MTA Energetikai Bizottság állásfoglalása számos pontjában egyezik a hivatkozott dokumentumainkban megfogalmazott javaslatainkkal. Különösen kiemelendőnek tartjuk a vezetékes energiák árú mivoltával kapcsolatos elvi jellegű — társulatunk álláspontját tükröző — megállapítást: „Az MTA EB egyetért a szakértői tanulmány ama megfogalmazásával, hogy a vezetékes energiák (a földgáz és különösen a villamos energia) egy sor olyan sajátossággal rendelkeznek, amelyek megkülönböztetik őket minden más árutól. Emiatt az egyéb áruk piacára kialakult szabályok, illetve törvényszerűségek nem teljesen adekvátak és nem ültethetők át mechanikusan a vezetékes energiák piacára. Mindezt különösen a piacliberalizáció kialakítása során figyelembe kell venni, különben a piacliberalizáció a már tapasztalt súlyos következményekre vezethet (l. pl. Kalifornia, Olaszország).”

Ugyancsak fontosnak tartjuk az energetikai szolgáltatások árképzésére vonatkozó megállapításait: „Fokozatosan el kell érni, hogy a fogyasztói árak alapja egyre inkább a belső (internális) és a külső (externális) költségeket egyaránt tartalmazó társadalmi költség legyen. Minthogy a vezetékes energia alapvető szükségletet elégít ki és nem, vagy csak nehezen helyettesíthető, bizonyos alacsony teherviselő képességű csoportok (a lakosság és esetleg a kisvállalkozások egy része) esetében szükséges a piaci hatások tompítása.” Vagyis egyrészt az ún. piaci, virtuális ár helyett a teljes önköltségen alapuló árképzés mellett foglalnak állást, másrészt velünk együtt ők is szükségesnek tartják a piaci hatások tényleges tompítását, amit szerintünk a szociális tarifával lehet elérni.

Társulatunk üdvözlí és sürgeti az energetikai szakértelmiség felelős összefogását és szerepvállalását, mert olyan helyzet alakulhat ki, hogy az elsietett, kormányzati döntések következtében a politikai cselekvés megelőzi a szakmailag megalapozott felelős döntést, s az energiapolitikai stratégia kidolgozása könnyen oka-fogyottá válhat. Társulatunk részleteiben a 8. Energiapolitikai Fórumon (2007. március 6-án) fejti ki álláspontját az aktuális energiapolitikai kérdésekről.

Budapest, 2007. február 15.

Energiapolitika 2000 Társulat Elnöksége

¹ www.reak.bme.hu/MTAEB

² www.portfolio.hu

³ www.enpol2000.hu

⁴ http://www.mvm.hu/hu/szakmai-informaciok/szakmai_kiadvanyok/mvm-kozlemenyek/Documents/2006/magy_energiapol_tezisei1.pdf